

Πέντε παραλλαγές του θέματος "Προκλητή επεξεργασία"¹

Η έκφραση "Προκλητή επεξεργασία", επινοημένη από τον Πιέρ Τεβ, με αφορμή ένα κείμενο του Λακάν που υποδεικνύει το ρόλο που αναλογεί στον συν-ένα του καρτέλ, είναι εξαιρετικά εύστοχη.

Με μεγάλη ευχαρίστηση λοιπόν δέχτηκα, έπειτα από πρόσκληση του, να αποπειραθώ απόψε ορισμένες παραλλαγές της ανωτέρω διατύπωσης. Θα προτείνω πέντε.

Δεν θα δώσω τον ορισμό του καρτέλ, αλλά θα σας πω πώς εγώ το χρησιμοποιώ. Ξεκάθαρα : εκείνο που μ' ενδιέφερε πάντα στο καρτέλ, ήταν η γνώση που θ' αποκόμιζα. Αποδέχομαι ευχαρίστως και άλλες χρήσεις. Αυτή εδώ είναι η δική μου.

Παραλλαγή πρώτη : Μια κρουστή διατύπωση.

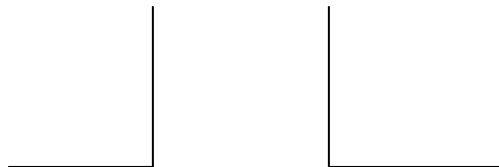
Η διατύπωση "Προκλητή (επ)εξεργασία" [elaboration provoquée] είναι κρουστή και μάλιστα αρμονική. Ηχεί με νόημα και μιλάει λατινικά. Υπάρχει η φωνή και ο μόχθος [labeur]: υπάρχουν επίσης δύο προθέσεις : *προ* (πριν, εμπρός από) και (επ)εκ (έξω από, αρχίζοντας από). Όντως, πάντα έτσι επεξεργαζόμαστε: ξεκινώντας από κάτι...και όταν κάτι μας καλεί, μας παροτρύνει.

Η εργασία παροτρύνεται πάντα από ένα προκαλούν κάλεσμα, ένα κάλεσμα το οποίο θ' αναζητήσει εκείνο που είναι λανθάνον, και το οποίο καλώντας αποκαλύπτει ή καλύτερα δημιουργεί. Το κάλεσμα για εργασία είναι σαν το σάλπισμα για την αφύπνιση- συνιστά πρόσκληση.

Την απλούστερη δομή της "Προκλητής επεξεργασίας" μας τη δίνει η πρώτη σειρά του πρώτου από τους τέσσερις λόγους [quatre discours]:

$$S_1 \longrightarrow S_2$$

ή επίσης, αν αφαιρέσουμε τα σημαίνοντα αφήνοντας μόνο την ένδειξη των θέσεων :

Αυτό εδώ, το δίνω ως την ελάχιστη δομή, ως το μαθήμιο [matheme] της Προκλητής επεξεργασίας .

¹ Η βιβλιογραφική αναφορά του κειμένου είναι : Jacques-Alain Miller, *Cinq variations le theme de V "elaboration provoquée"*, στο περιοδικό *Lettre Mensuelle*, n° 61, Juillet σσ.5-11.

Για τη βοήθεια στη μετάφραση, ευχαριστώ πολύ το Βλάση Σκολίδη .

Παραλλαγή δεύτερη: Μια επεξεργασία πάντα προκαλείται

Αν υπάρχει πρόκληση για εργασία, για επεξεργασία, είναι επειδή δεν υπάρχει ουδεμία *έφεσι* για εργασία. Θα λέγαμε πως υπάρχει περισσότερο έφεση για ραθυμία. Είναι ένα από τα θέματα των οικονομολόγων : πώς να προκληθεί η εργατικότητα των εργαζομένων, των οποίων η ροπή, από τότε που εγκαθιδρύθηκε ο καπιταλιστικός λόγος, τείνει μάλλον προς την ξένοιαστη ζωή ; Μέσω ποίων ιδεολογικών ή υλικών κινήτρων ; Τελικά, η κινητοποίηση είναι πάντα σημαίνουσα.

Κοιτάζτε την ψυχαναλυτική ομάδα. Η *passee*² είναι σίγουρα μια προκλητή επεξεργασία. Πρόκειται, μέσω του καλέσματος που περιλαμβάνεται στην προσφορά της *passee*, καλέσματος, να προκληθεί μια επεξεργασία της ψυχανάλυσης παρουσία των *passeeurs*.³ Κατόπιν, μετά το πέρας της διαδικασίας, ο Α.Σ.⁴ (Αναλυτής της Σχολής), ως εκείνος που "καλείται να" ["*nomme a*"], προκαλείται να επεξεργαστεί για το κοινό.

Αλλά και η ίδια η ψυχανάλυση δεν υπάγεται λιγότερο στην κατηγορία της Προκλητής επεξεργασίας. Αυτό υποδηλώνει με τον τρόπο του ο όρος *Durcharbeitung*, που ορθώς αποπειράθηκαν να τον μεταφράσουν παραλλάσσοντας τη λέξη εργασία [*laboration*]: διεξεργασία [*perlaboration*], υπερεξεργασία [*translaboration*]. Θα μπορούσαμε ν' αρκεστούμε στον απλό γαλλικό όρο *elaboration* [επεξεργασία, εξεργασία]. Η ψυχανάλυση είναι μια επεξεργασία προκαλούμενη από το σημαίνον της μεταβίβασης. Και εδώ, ας μην ξεχνάμε το σημασιολογικό της μεταβίβασης, αυτό που, στο σεμινάριο μου ονόμασα "σημασιολογικό επίτελεσμά" του ["*son effet semantique*"].

Σημειώνω πως το "υποκείμενο που υποτίθεται ότι ξέρει" [*sujet suppose savoir*], το οποίο είναι μια σημασία, προφανώς διαφέρει του υποκειμένου που ξέρει, το οποίο πρέπει να τίθεται σε θέση υποκινητή [*en position d'agent*]. Το "υποκείμενο που υποτίθεται ότι ξέρει" δεν είναι καθόλου μια γνώση-υποκινητής [*savoir-agent*], η οποία μάλλον έχει σαν αποτέλεσμα να μπλοκάρει την επεξεργασία. Ο τρόπος με τον οποίο το υ.υ.ξ. προκαλεί την επεξεργασία είναι περισσότερο το να την ανακαλεί ή τουλάχιστον να την μεταθέτει για αργότερα πράγμα που εξυπακούει, τελικά, η ίδια η έννοια της παιδείας.

Παραλλαγή τρίτη : Η επεξεργασία του λόγου

Οι τέσσερις λόγοι είναι, αν θέλετε, τέσσερις τύποι κυριαρχίας, αλλά μπορούμε εξ ίσου να τους εκλάβουμε, τον καθένα τους σαν τύπους πρόκλησης· είτε και να αποδώσουμε κάθε θέση λόγου με έναν νέο όρο: στη θέση του υποκινητή [*agent*]⁵ βάζω την πρόκληση στη θέση του άλλου, της εργασίας, την επεξεργασία κάτω δεξιά την λεγόμενη παραγωγή και, γιατί όχι, στη θέση της αλήθειας, την επίκληση [*enunciation*], που ανταποκρίνεται στο υπαινικτικό καθεστώς της αλήθειας .

πρόκληση

επεξεργασία

² Προτίμησα προς το παρόν ν' αφήσω τη γαλλική λέξη, διαφωνώντας με τη μετάφραση "πέρασμα". Θα πρότεινα τη λέξη διάβημα ή μετάβαση, και τις διαβαίνων, μεταβαίνων, αντίστοιχα για τη λέξη *passant*.

³ Είναι δύσκολο ν' αποδοθεί με μία από τις δύο προηγούμενες ρίζες, να αποδοθούν δηλαδή οι τρεις όροι με κοινή ρίζα. Αποτελεί έναν από τους λόγους για τους οποίους προτιμώ να κρατήσω προς το παρόν τη γαλλική απόδοση των όρων.

⁴ Στα γαλλικά, Α.Ε. (*Analyste de l'Ecole*) είναι ο τίτλος που επικυρώνει την επιτυχή έκβαση της *passee*.

⁵ Απόδοση του Β. Σκολίδη

επίκληση

παραγωγή

Στο λόγο του Κυρίου [discours du maitre] η πρόκληση παίρνει τη μορφή που ανέφερα, της πρόσκλησης για εργασία, η λειτουργία της οποίας υπενθυμίζεται από τον Λακάν στην *Ηθική της ψυχανάλυσης*.

Τον πανεπιστημιακό λόγο τον χαρακτήρισα προηγουμένως ανακαλούμενη επεξεργασία είπα επίσης μετατιθέμενη. Τι άλλο παράγεται εδώ, αν όχι ένας προκαλών, ένας προβοκάτορας; Όπου λειτουργεί ο πανεπιστημιακός λόγος δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει η επαναληπτικότητα εκείνου που θεωρούμε ενδεχόμενο [contigent], αλλά το οποίο είναι η αναγκαία του παραγωγή: ο πανεπιστημιακός λόγος παράγει, ανέκαθεν παρήγαγε, προβοκάτορες [provocateurs]: τον όρο τον χρησιμοποιώ στην καλύτερη του εκδοχή.

Ο όρος αυτός ταιριάζει θαυμάσια στο λόγο της υστερικής ο οποίος αποκαλύπτει, φέρνει στο προσκήνιο το προκαλούν [provocateur] υποκείμενο.

Ο ψυχαναλυτικός λόγος μεταθέτει το εν λόγω υποκείμενο μετατρέποντας το σε έναν προκλητό προκαλούντα [provocateur provoque].

Παραλλαγή τέταρτη : Ο υποκινητής-που-προκαλεί.

Ο συν-ένας πρέπει να είναι, όπως το εννοώ, ένας υποκινητής που προκαλεί [agent-provocateur]. Έχει σίγουρα μια ευθύνη καθοδήγησης και πιστεύω ότι θάπρεπε χωρίς δυσκολία να τον τοποθετήσουμε στη θέση του υποκινητή. Πώς ασκείται αυτή η ευθύνη ;

Υπάρχει μια τάση να την ασκούμε από θέση Κυρίου [maitre] και μάλιστα θα 'λεγα του "Κυρίου της εργασίας" [maître au travail].⁶ Απευθυνόμαστε δε συχνά στον συν-ένα έχοντας ακριβώς αυτό κατά νου. Τό άσχημο είναι ότι, ως Κύριος, δεν μπορεί να στρώσει στη δουλειά παρά μόνο την προϋπάρχουσα γνώση. Και δεν γίνεται να παραγάγει παρά κάτι εκτός συμβολικού, παρά μόνο- ας πούμε προς το παρόν- το αντικείμενο α.

Αν απευθυνόμαστε στον συν-ένα θεωρώντας τον σαν κάποιον που ξέρει ή που θα ήξερε, θα παράγουμε \mathcal{S} , ας το ξέρουμε εκ των προτέρων.

Επίσης, ας ξέρουμε τι θα παραχθεί αν απευθυνόμαστε στον συν-ένα σαν να ήταν ψυχαναλυτής, και μάλιστα επιλεγμένος γι' αυτόν το λόγο. Θα δούμε ποιο είναι το αποτέλεσμα αργότερα .

Προς το παρόν, σας λέω ότι η δομή που ανταποκρίνεται καλύτερα στη δική μου εμπειρία των καρτέλ, είναι η δομή του υστερικού λόγου .

Όντως, όταν ένα καρτέλ τελειώνει έχοντας σαν αποτέλεσμα "κάτι που δεν μπορεί να ειπωθεί" - είμαι σε θέση να ξέρω ότι πολλά καρτέλ τελειώνουν με το "δεν μπορούμε να το εκφράσουμε αυτό που κάναμε"-, τούτο για μένα είναι η ένδειξη της ύπαρξης Κυρίου στο ξεκίνημα, από τον οποίο δεν απαλλαχθήκαμε. Δεν βλέπω καθόλου, στο γεγονός αυτής της αδυναμίας, την απόδειξη του ότι έχουμε να κάνουμε εδώ μ' ένα έξοχο καρτέλ.

Αν το καρτέλ πίστεψε πως προσέλαβε έναν ψυχαναλυτή, και αν αυτός περιορίζεται να παίζει τον προτεινόμενο ρόλο, πράγμα που μέσα σ' ένα καρτέλ σημαίνει πως κάνει ότι δεν καταλαβαίνει, το αποτέλεσμα είναι γνωστό: οι συμμετέχοντες αερολογούν. Πρόκειται για τη δομή του ψυχαναλυτικού λόγου, μετατοπισμένη όμως στο καρτέλ, και με μοναδικό αποτέλεσμα την καταγγελία κάποιων Κυρίων σημαινόντων

⁶ Ομόηχο με το "mettre au travail" που σημαίνει "στρώνω στη δουλειά".

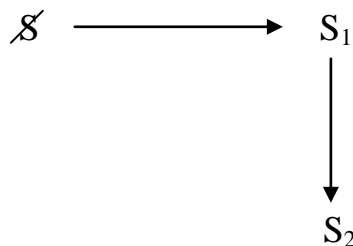
[signifiants -maitres]· αποτέλεσμα που μου φαίνεται αμελητέο.

Αν ξεκινάμε στο καρτέλ με βλέψη την απόκτηση μιας ήδη συγκροτημένης γνώσης [savoir] από τον συν-ένα, θα έχουμε τις περίφημες "κρίσεις του καρτέλ", που σημειώνονται \mathcal{S} , Αποτελούν συνήθως τη μαρτυρία του ότι βάλουμε στη θέση του κυβερνήτη μια γνώση έτοιμη, μια συσσωρευμένη γνώση. Για να έχουμε κάποιο ειδέναι [savoir] σαν αποτέλεσμα, η προϋπόθεση είναι να βάλουμε % στη θέση του συν-ένα . Αυτό λοιπόν σημαίνει ότι εδώ προτείνουμε ως δομή του καρτέλ τη δομή του υστερικού λόγου, για την οποία δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Λακάν έλεγε πως ήταν σχεδόν η δομή του επιστημονικού λόγου. Γι' αυτό, αν ήμουν υποχρεωμένος να διαλέξω ένα πρότυπο για τον συν-ένα, θα διάλεγα τον Σωκράτη. Τον Σωκράτη που έμεινε γνωστός για τις επεξεργασίες που προκαλούσε στους συνομιλητές του: αυτό που ονομάστηκε "Πλατωνικοί διάλογοι" ανήκει σης εν λόγω προκλητές επεξεργασίες.

Ο συν-ένας οφείλει να έρθει με ερωτηματικά και, όπως μου έλεγε ένα υστερικό υποκείμενο που καυχόταν γι 'αυτό σαν να ήταν η υπέρτατη αποστολή του στον κόσμο, να κάνει τρύπες στα μυαλά. Αυτό προϋποθέτει ότι αρνείται να είναι ο Κύριος που στρώνει στη δουλειά, "ο ένας που ξέρει", ή ο ψυχαναλυτής μέσα στο καρτέλ. Και τούτο για να μπορέσει να λειτουργήσει ως προκαλών υποκινητής· θέση απο την οποία προκύπτει διδασκαλία.

Τελευταία Παραλλαγή : Η τέχνη να είσαι συν-ένας

Το καρτέλ - η αναφορά που έκανα στον Σωκράτη το εξυπακούει -είναι ένα είδος Συμπόσιου. Το Συμπόσιο εξυπακούει πραγματικά αυτό που ανέπτυξα μέχρι τώρα :

Αλλά εκεί προστίθεται το ότι αποδίδουμε στον υποκινητή το ότι μυστικά φυλάει, μέσα στο ίδιο του το κενό και κάτω από την αστραφτερή όψη του *αγάλματος*, το αίτιο της επιθυμίας :

$$\frac{S}{a}$$

Τι γίνεται με το καρτέλ ως προς αυτό το σημείο ;

Μπορούμε βέβαια να έχουμε την υποψία οτι κατά την επιλογή από τους τέσσερις του ενός επιπλέον, υπεισέρχεται πάντα ένα στοιχείο έλξης, και ότι οι συν-ένας κολακεύονται από κάτι τέτοιο.

Αλλά τι κάνουμε με το *άγαλμα* μέσα στο καρτέλ; βρίσκεται όντως εδώ στη θέση του; Παρατηρώ πως αν είναι αλήθεια ότι ο συν-ένας ως υποκείμενο κάνει τους άλλους να δουλεύουν -και από την άποψη αυτή θα μπορούσε κανείς να μιλήσει για την Πράξη του [acte] - οφείλει και ο ίδιος να δουλεύει: υπάρχει δηλαδή επίσης ένα έργο για τον συν-ένα. Και θα τον συμβούλευα να μην κάνει ότι δεν καταλαβαίνει, αφού είναι κι αυτός ένα από τα μέλη του καρτέλ. Εφόσον δουλεύει, τότε το *a* δεν βρίσκεται πλέον κάτω από τη γραμμή (του κλάσματος), αλλά έρχεται σε θέση απ' όπου κάνει το υποκείμενο να

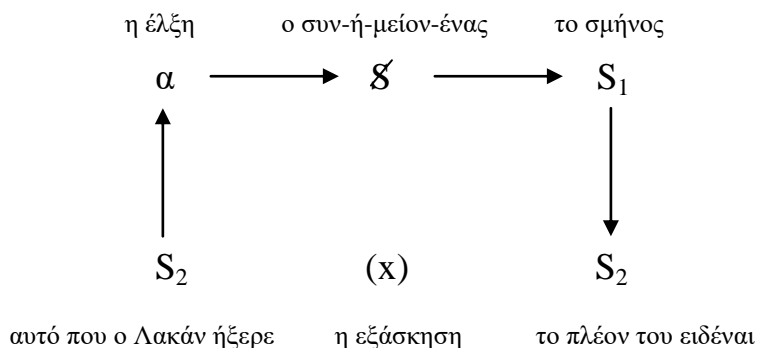
δουλέψει. Πράγμα που με οδηγεί ν' αλλάξω τη δομή ως εξής :

Εξάγω έτσι το α από την καταστατική του θέση. Αυτό συνιστά την εξάσκηση [ascèse] του συν-ένα. Ο συν-ένος δεν οφείλει να εξαντληθεί στην ενσάρκωση της λειτουργίας του συν-ένα. Ο συν-ένος δεν είναι το υποκείμενο του καρτέλ. Ο ρόλος του είναι να εισάγει το επιτέλεσμα υποκειμένου στο καρτέλ, να παίρνει επάνω του τον υποκειμενικό διχασμό.

Τα ανωτέρω με οδηγούν στη διευκρίνιση του όρου συν-ένος μέσω του μείον-ένα:

Ο συν-ένος προστίθεται στο καρτέλ για να το ξεσυμπληρώσει, "οφείλει να συναριθμείται εδώ αλλά και να λειτουργεί ταυτόχρονα μόνο ως έλλειψη".⁷

Το μείον-ένος αποδίδεται πολύ σωστά με το \mathcal{S} , ενώ διαβάζω το S_1 (εξ εν) ως σμήνος⁸ όπως συνέβη να το γράψει μερικές φορές ο Λακάν.

Ένα σμήνος είναι κάτι σαν το σεμινάριο που δίνω κάθε εβδομάδα σ' αυτή την αίθουσα, που το θεωρώ σαν μεγάλο καρτέλ. Σίγουρα δεν είναι αυτό που στην κυριολεξία λέμε καρτέλ. Αλλά δεν είναι ασύμβατο προς αυτόν τον τύπο γραφής, το να υπάρχουν λίγο περισσότερες ... μέλισσες.

Πάνω σ' αυτό συμβουλευτείτε το *Τηλεόραση (Television)*. Εκεί ο Λακάν αναφέρει την σχεδόν ταυτόσημη δομή υστερίας και επιστήμης· επίσης, τις μέλισσες σε ώρα δουλειάς και τον von Fritsch. Το σεμινάριο μου είναι για μένα ένα μεγάλο σμήνος όπου εγώ ο ίδιος είμαι μέλισσα και όχι βασίλισσα!

Ανέφερα προηγουμένως τον τρόπο επιλογής του συν-ένα. Τώρα θ' αναφερθώ στη σύνθεση του σμήνους φαίνεται, εμένα, η σωστή.

Θεωρώ το σμήνος καλοσηματισμένο όταν ο καθένας συμμετέχει με την ιδιότητα του. Εξηγούμαι: ο καθένας να βρίσκεται με τη συγκεκριμένη του ταυτότητα

⁷ Σημείωση του συγγραφέα: Αυτό σημαίνει μετατόπιση του καρτέλ από τη λογική του όλου και της εξαίρεσης, όπου και γεννήθηκε (το όνομα «συν-ένος» το υπογραμμίζει αρκετά), στη λογική του μη όλου (Απάντηση σε μια παρατήρηση της Μπριζίτ Λεμερέρ).

⁸ Παίζει με το διφορούμενο της φωνητικής απόδοσης του S_1 (εις εν), ομόηχο με το *essai* που σημαίνει σμήνος.

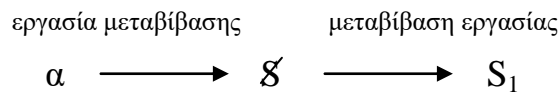
[es-qualités]. Αυτή η λογική εξυπακούει ότι τα μέλη δουλεύουν με βάση τα εμβλήματα τους [insignes] και όχι με βάση την "αδυναμία-να-είναι"⁹ [manque-a-etre]. Ο συν-ένας πρέπει να επιτύχει όχι μόνο την ανάδυση του υποκειμενικού επιτελέσματος¹⁰ μέσα στο καρτέλ, αλλά επί πλέον πρέπει να επιτύχει να έχουν τα μέλη του καρτέλ καθεστώς S₁, όπως και ο ίδιος εξ άλλου ως μέλος του καρτέλ. Εκείνοι που δουλεύουν είναι Κύριοι, είναι Κύρια σημαίνοντα και όχι υποκείμενα που υποτίθεται ότι ξέρουν [sujets- supposes-savoir], όχι ειδήμονες.

Η λειτουργία εκείνου που προσφέρεται για τη θέση του συν-ένα (για συντομία: ο συν-ένας) είναι να επιδιώκει να έχει κάθε μέλος του καρτέλ το ιδιαίτερο του χαρακτηριστικό. Αυτό είναι που δένει μια ομάδα.

Ανέφερα το Συμπόσιο [Banquet], αλλά μάλλον πρόκειται για ένα μπουκέτο [bouquet] που πρέπει να δέσουμε. Πρέπει λοιπόν να δώσουμε ταυτότητα στα μέλη του σμήνους. Κατά τη γνώμη μου, μια πρακτική σεμιναρίου εμπνεόμενη από το καρτέλ, ενέχει αυτό ακριβώς: να συμβάλει ώστε να μπαίνει ο καθένας με το ιδιαίτερο του χαρακτηριστικό, το οποίο και να αναδεικνύεται. Είναι η προϋπόθεση ώστε να έχουμε εργασία που παράγει ειδένα.

Μόλις που τολμώ να θίξω τώρα το τόσο λεπτό ζήτημα της μεταβίβασης μέσα στο καρτέλ.

Γνωρίζουμε τη δομή της σοκρατικής μεταβίβασης, τι γίνεται όμως με τη μεταβίβαση μέσα στο καρτέλ; Από το α στο S υπάρχει εργασία μεταβίβασης, αλλά προεκτεινόμενη κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα στο καρτέλ, γίνεται εργασία μεταβίβασης εργασίας.

Εκείνο που θα επιβεβαιώνει αυτή τη διατύπωση, είναι η ίδια η θέση από την οποία ο Λακάν υποστηρίχθηκε κατά τη διδασκαλία: ενθαρρύνοντας το ειδένα αλλά από θέση αναλυομένου και μιλώντας με αφετηρία τον Φρόιντ.

Για να δώσουμε λοιπόν στο αντικείμενο την ακριβή του θέση μέσα στο καρτέλ απαιτείται να μην οικειοποιηθεί ο συν-ένας το αποτέλεσμα του στοιχείου έλξης αλλά, όσον αφορά την Σχολή μας, να το αναγάγει στον Φρόιντ και στον Λακάν.

Απαντήσεις του Ζακ-Αλέν Μιλέρ κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

...Η λογική υποδεικνύει ότι υπάρχει παραγωγή ειδένα, μόνο όταν εκείνος που εργάζεται δεν παρεμποδίζεται από το υποκειμενικό επιτέλεσμα, διαφορετικά παράγει απλώς καταγγελία, καταγγελία των Κυρίων σημαίνοντων. Το υποκειμενικό επιτέλεσμα πρέπει να παραμένει περιορισμένο στην θέση του. Ο συν-ένας το επωμίζεται ώστε οι άλλοι ν' απαλλάσσονται από αυτό. Η εμπειρία δείχνει πως είναι ολέθριο σε ότι αφορά την παραγωγή του ειδένα, να πηγαίνει κανείς σε καρτέλ για να αφηθεί στον ελεύθερο συνειρμό ή σε λόγια του αέρα.

Δεν μπορεί να ισχύει κάτι τέτοιο για τα καρτέλ της passe που έχουν να φέρουν εις πέρας μια δουλειά, την υποχρέωση να παραγάγουν ένα ειδένα, και των οποίων η λειτουργία πρέπει να προσδιοριστεί σε συνάρτηση με τον υστερικό λόγο που είναι σχεδόν ταυτόσημος μ' εκείνον της επιστήμης. Το καρτέλ της passe λειτουργεί σίγουρα στον αντίποδα του ψυχαναλυτικού λόγου, αφού παραχωρεί ή αρνείται ένα

⁹ Μεταφραστική απόδοση του Δ. Βεργέτη.

¹⁰ Μεταφραστική απόδοση του Β. Σκολίδη για το effet subjectif.

διορισμό. Ενώ ο ψυχαναλυτικός λόγος κορυφώνεται με την καταγγελία των Κυρίων σημαίνοντων, με το λεγόμενο επιτέλεσμα υποκειμενικής καθαίρεσης [destitution subjective].

Η διαδικασία της *passee* είναι ένας νέος θεσμός, με την έννοια του ψυχαναλυτικού θεσμού. .Εντούτοις, δεν συνιστά λόγο του Κυρίου αφού απ' αυτόν που "καλείται να" ["nomme a"] περιμένουμε επί πλέον μια δουλειά παραγωγής ειδέναι.

Αυτού του είδους η προσέγγιση έχει το πλεονέκτημα ότι υποδεικνύει πώς πρέπει να θεωρήσουμε το ερώτημα της συλλογικής επεξεργασίας. Το συγκεκριμένο ερώτημα τίθεται παντού στην επιστήμη όσον αφορά την προτεραιότητα : όταν δύο-τρία άτομα συνομιλούν, άντε μετά να βρείτε ποιο απ' όλα έπαιξε ρόλο στην ανάδυση ενός πράγματος· υπάρχει αυτός που το είπε, αλλά επίσης αυτός που τον έκανε να το πει και αυτός που αντιλήφθηκε την σπουδαιότητα του. Τελικά το βραβείο Νόμπελ ...μοιράζεται. Είναι η ιδέα Μπουρμπακί (Bourbaki)¹¹ που πρυτάνευσε κατά τη δημιουργία του Scilicet.¹²

Κι όμως, αν υπάρχει μια δομή όπου το συλλογικό έχει κάποιο νόημα, αυτή είναι ο υστερικός λόγος. Οι υστερικές επιδημίες είναι φαινόμενα συλλογικής επεξεργασίας. Και σε όλα τα φαινόμενα όπου υπάρχει το αυθόρμητο [spontex] όπως στις τωρινές φοιτητικές διαδηλώσεις, υπάρχει συλλογική επεξεργασία, μικρών κειμένων, μικρών συνθημάτων . Ίσως κάπου να υπάρχει μια μικρή επιτροπή που τις σμιλεύει με ακρίβεια χιλιοστού, όπως στά σαλόνια των Επιτηδευμένων [Precieuses]¹³, αλλά, παρόλα αυτά, πρόκειται για συλλογική επεξεργασία. Συμπέρασμα: όσο περισσότερο καλλιεργούμε την υστερία του καρτέλ, τόσο η επεξεργασία συλλογικοποιείται.

...Τα Κύρια σημαίνοντα που παράγονται μέσα στην ψυχαναλυτική εμπειρία, παράγονται υπό εκπτωτικό καθεστώς. Τόνισα περισσότερο την πτυχή: "καταγγέλλω τις ταυτίσεις". Τι προσδιορίζει το ρυθμό μιας ανάλυσης; Οι ταυτίσεις που "πέφτουν". Δεν εξαφανίζονται όλες ωστόσο, αλλά τουλάχιστον το υποκείμενο αποκτά την εμπειρία εκείνου του στοιχείου του είναι του, που δεν αντιπροσωπεύεται από τα Κύρια σημαίνοντα.

...Η μόνη θεσμική βαθμίδα που πρέπει να δουλεύεται ώστε να παράγεται ένα ειδέναι είναι τα αυστηρώς ταυτισμένα στοιχεία . Το βλέπουμε στους προσκόπους : ο καθένας επινοεί ένα όνομα. Σίγουρα δεν θα συγκρίνουμε το καρτέλ με την ομάδα των προσκόπων, αλλά τέλος πάντων έχουν ένα κοινό σημείο : την έννοια της ομάδας.

Δίνω αυτή την παρέμβαση στο Lettre Mensuelle έπειτα από την επιμονή του Ζαν-Πιέρ Κλότς · Δεν θα ήθελα να διαιωνίσω τις αλλαγές που υπέστησαν, για τις ανάγκες της συγκεκριμένης υπόθεσης, τα μαθήμια του Λακάν.

J. A M

Μετάφραση - σημειώσεις : Χρύσα Λαγιου

¹¹ Συλλογικό συγγραφικό ψευδώνυμο ομάδας μαθηματικών της Ecole Normale Superiere. Les Precieuses. Λόγιο κίνημα γυναικών του 17ου αιώνα για τη επικράτηση εκλεκτιστικών γλωσσικών τύπων.

¹² Περιοδικό της Φροϊδικής σχολής όπου τα κείμενα δημοσιεύονταν ανυπόγραφα.

¹³ Les Precieuses. Λόγιο κίνημα γυναικών του 17ου αιώνα για τη επικράτηση εκλεκτιστικών γλωσσικών τύπων.